

Article

ФИДОЙИ ИНСОН ЭДИ...

Каримжонов И.А.¹, Рахмонова Л.К.²

Тошкент тиббиёт академияси, 2-сон Болалар касалликлари кафедраси ходимлари.

1. Тошкент тиббиёт академияси, профессори, Тошкент, Ўзбекистон.

2. Тошкент тиббиёт академияси, тиббиёт фанлари доктори, Тошкент, Ўзбекистон.

Дунёда касблар кўп, сохалар бисёр. Лекин шундай касблар ҳам борки, уларнинг номи эшитиш билан дилинг яйраб кетади, ўз-ўзидан унга бўлган чексиз меҳринг ортаверади. Дарвоқе, инсон бу ҳаётда ўзидан яхши ном қолдиришга ҳаракат қилади. Биз қуйида сизга таништирмакчи бўлган инсон ўз ҳаётини тиббиётга бағишлаган, қалб-кўрини шу соҳа ривожига сарфлаган устоз Маннаф Атаматович Мирзамухамедовдир.

Маннаф Атаматович 1920 йилнинг 20 сентябрида Тошкент шаҳрида таваллуд топган. 1937-1943 йилларда Тошкент Давлат тиббиёт институтини муваффақиятли тамомлаб педиатрия йўналиши бўйича аспирантурага қабул қилинади ва болалар касалликлари кафедрасида иш бошлайди.

М.Мирзамухамедов 1943-1947 йилларда клиникада илмий изланишлар олиб борган ва болаларда учрайдиган рахит ва камқонлик сабабларини ўрганишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди ва илмий иши мавзуси ҳам болаларда камқонлик касаллигининг сабабларини аниқлашдан иборат бўлди. 1947 йил ёш, иқтидорли педагог М.Мирзамухамедовга Тошкент Давлат тиббиёт институти болалар клиникаси бош врач лавозими ишониб топширилди. М.Мирзамухамедов 1948 йилда номзодлик диссертациясини ёқлади ва 1951 йилгача бош врач лавозимида сидқидилдан меҳнат қилди.

Шу даврда М.Мирзамухамедов Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш ҳайъати аъзоси сифатида фаол иш олиб борди. 1955 йилда эса Самарканд медицина институтига ректор этиб тайинланди. Ректорлик лавозимидаги олти йиллик фаолияти давомида олим институтни мамлакатнинг энг яхши таълим даргоҳларидан бирига айлантиришга эришди. У 1960

йилда Тошкент Врачлар малакасини ошириш институтига раҳбар этиб тайинланди. М.Мирзамухамедов раҳбарлигида институтда жароҳлик, урология, кўз касалликлари, неврология, ва бошқа кафедра ва лабораториялар ташкил қилинди. Ўша институтда болалар касалликлари кафедраси доценти лавозимида ишлаб, 1965 йилда янги ташкил қилинган “Оналар ва болаларни муҳофаза қилиш” илмий текшириш институтини бошқарди ва шу давр мобайнида чақалоқлик даври патологияси, болаларда ўткир ва сурункали меъда-ичак касалликлари, уларнинг этиологик структураси, касаллик клиник кечишининг ўзига хослиги, биокимёвий ва иммунологик кўрсаткичлар ўзгаришлари масалаларини ўрганди.

Олимнинг юксак ташкилотчилик қobiliяти ва ғайрат –шижоати туфайли 300 ўринга мўлжалланган бино қурилиб, унда чақалоқлик даври патологияси, гастроэнтерология, пульмонология, илк гўдақлик патологияси, аллергология бўлимлари ва тўла-тўқис жиҳозланган биокимёвий, иммунологик лабораториялар ташкил қилинди. Ўзбекистон педиатрия илмий текшириш институти ўз изланишлари туфайли ўзбек тиббиёт илмини бутун жаҳон симпозиумлари ва йиғилишларида муносиб кўрсата оладиган йирик илмий педагогик марказга айланди.

Институт раҳбари М.Мирзамухамедов ўзининг самарали фаолиятини илмий изланишлар билан бирга олиб борди ва 1975 йилда гўдақларда дизентерия касаллигининг кечиш хусусиятлари мавзусида докторлик диссертациясини ёқлади. 1972-1997 йилларда Тошкент Давлат тиббиёт институтининг болалар касалликлари кафедрасини бошқарди.

Олим 150 дан ортиқ алоҳида эътиборга

лойиқ монографиялар, 35 мақола, 5 услубий қўлланма нашр қилинган ва тиббий амалиётда қўлланиладиган 16 услубий тавсияномалар чиқарган. Улар бугунги кунда тиббиёт мутахассисларининг асосий қўлланмаларидан бири бўлиб хизмат қилиб келмоқда.

М.Мирзамухамедов неонатология соҳасида ҳам кўзга кўринган олимлардан бири бўлиб, унинг бошчилигида 1997 йилда 2-Тошкент давлат тиббиёт институтида АҚШнинг Иллинойс университети Чикаго тиббиёт маркази билан ҳамкорликда неонатология маркази ташкил қилинган.

Олим ижодий фаолияти давомида бевоқифа ўзининг илмий раҳбарлиги остида 6 нафар фан доктори ва 30 нафар фан номзодини тайёрлади. Унинг бой илмий фаолияти Варшава (1986) ва Торонто (1989)даги Халқаро симпозиумда, Харьков, Новосибирск, Калуга (1989-1990) шаҳарларидаги халқаро конференцияларда халқаро тиббиёт мутахассисларида катта қизиқиш уйғотган эди.

Маннаф Атаматович Мирзамухамедовнинг жамоат ишларидаги фаолияти бениҳоя кенг қамровли бўлиб, у ҳаётининг охири кунларигача Республика болалар шифокорлари жамиятининг раис ўринбосари, болаларга тиббий-профилактик ёрдам кўрсатиш бўйича кенгаш раисининг ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги IV Бошқармаси педиатрия бўйича бош маслахатчиси, болалар ўлимини камайтириш хайъати раиси, педиатрия бўйича муаммолар кенгаши раисининг ўринбосари сифатида фаолият олиб борган эди. Бу инсон чин маънода ўз касбининг фидойиси эди. Шунинг учун ҳам заҳматкаш олимнинг меҳнатлари муносиб тақдирланди. У 1957 йилда «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган врач», 1980 йилда «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвонлари, 1994 ва 1998 йилларда I-даражали «Соғлом авлод учун» ордени ва «Шухрат» медалига муносиб кўрилди.

Устозимиз республиканинг турли вилоятларига мунтазам хизмат сафарларига чиққанида ўз ҳамкасбларига доимо беғараз илмий ва амалий ёрдамларини аямас эдилар. Етук олим, моҳир педагог ва жамоат арбоби, бағрикенг устозимиз Маннаф Атаматович Мирзамухамедовнинг ёрқин хотираси биз шогирдлар қалбида мангу яшайди.

Ха, инсон муқаддас, унинг ёди ҳамиша барҳаёт. Шубҳа йўқки, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, машҳур педиатр, тиббиёт фанлари доктори, профессор Маннаф Мирзамухамедов қолдирган бой илмий мероси ва тажрибалари ҳали узоқ йиллар ҳалқимиз саломатлигини сақлаш йўлида тиббиётимиз ходимларига дастурул-амал бўлиб хизмат қилаверади.